

BUDOWNICTWO

Dźwigaj z głową

www.pip.gov.pl ▶

Przyczyny schorzeń dolnej części kręgosłupa

Ręczne prace transportowe oznaczają każdy rodzaj transportowania lub podtrzymywania ładunków, przez jednego lub więcej pracowników, włączając w to podnoszenie, układanie, pchanie, ciągnięcie, przenoszenie lub przesuwanie ładunku, który z powodu swojej charakterystyki albo z powodu niesprzyjających warunków ergonomicznych powoduje zagrożenie, zwłaszcza możliwość wystąpienia urazów kręgosłupa u pracowników.

Wykonywanie ręcznych prac transportowych, takich jak podnoszenie, przenoszenie, pchanie czy ciągnięcie, może skutkować:

- a. pojawianiem się mikrourazów nakładających się na siebie,
- b. nagłymi urazami powstałymi wskutek jednorazowego obciążenia.

Źródła zagrożeń

NIEBEZPIECZNE POZYCJE I CZYNNOŚCI:

- **Obracanie się na bok przy nachylaniu się:** Ta postawa ciała powoduje zdecydowanie największe obciążenie dla pleców.
- **Chwywanie ładunku z jednoczesnym przechyleniem ciała w tył:** Taka postawa powoduje nadmierne zakrzywienie pleców.
- **Długotrwałe klęczenie lub kucanie:** Pozycja ta jest nie tylko niebezpieczna dla stawów, ale także męcząca dla mięśni i serca.
- **Pochylanie się do przodu z zaokrąglonymi plecami:** Częste powtarzanie ruchu może prowadzić do uszkodzenia kręgosłupa.

Jeśli konieczne jest ugięcie kolan, aby chwycić ładunek na ziemi, to nie należy ich zginać bardziej niż pod kątem 90°.

Źródła zagrożeń

PRZEMIESZCZANIE

Najczęstsze źródło obciążeń to masa przedmiotów przenoszonych przez jedną osobę. Dodatkowo zadanie to może zostać utrudnione poprzez:

- niestabilność ładunku,
- nieproporcjonalną wagę w stosunku do objętości,
- nierówne rozmieszczenie masy,
- brak uchwytów ładunku,
- ostrą, śliską lub brudną powierzchnię ładunku.

PAMIĘTAJ!

Im większa jest odległość od ładunku, tym bardziej Twój tułów pochyla się do przodu, a Twój kręgosłup jest bardziej obciążony.

NIE OSZUKUJ SIĘ! PRACA TO NIE SPORT

Praca związana z przenoszeniem ciężarów to nie zajęcia sportowe!

Stałe podnoszenie ciężarów w pracy to nie trening, który rozwinię Twoje mięśnie. Nieumiejętne dźwiganie może być przyczyną wypadku lub poważnych chorób kręgosłupa!

Nie pozwól, aby presja czasu, lekomyślność lub brawura uczyniły Cię osobą niepełnosprawną i niezdolną do pracy. Zanim podniesiesz, zastanów się, jak zrobić to bezpiecznie.

Źródła zagrożeń

CZYNNIKI RYZYKA

Ręczne przemieszczanie ciężarów może stwarzać ryzyko, jeżeli:

ładunek jest:

- zbyt ciężki,
- zbyt duży,
- trudny do chwycenia,
- znajduje się zbyt daleko od ciała,
- chwytny tak, że konieczne jest przy tym skrucenie tułowia;

wysiłek:

- jest nadmierny,
- wymaga skrucenia tułowia,
- jest związany z przyjęciem niestabilnej pozycji;

środowisko pracy jest nieodpowiednie pod względem:

- typu podłogi (śliska nawierzchnia),
- wolnej przestrzeni (nieporządek);

wykonywana czynność narzuca inne wymagania, np.:

- przedłużona aktywność przy niewystarczającym odpoczynku,
- zbyt duża odległość przenoszenia,
- zbyt wysokie tempo powtórzeń podnoszenia.

PCHANIE I CIĄNIĘCIE

Pchanie i ciągnięcie powinno być wykonywane z zachowaniem prostego kręgosłupa. Wykorzystaj wagę ciała i siłę mięśni, szczególnie nóg. Unikaj wykonywania nagłych ruchów (szarpnięć).

BEZPIECZNIEJ PCHAĆ NIŻ CIĄGNAĆ

Dobre praktyki

Jeśli musisz podnieść ciężar:

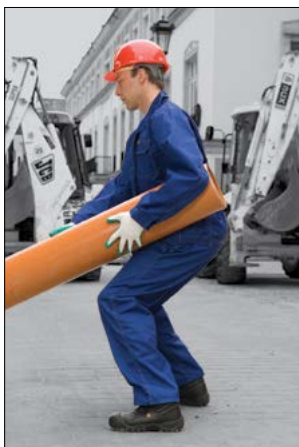
Pamiętaj o rozstawieniu stóp po obu stronach przenoszono-
go ciężaru. Sprawdź, czy dobrze chwyciłeś przedmiot.

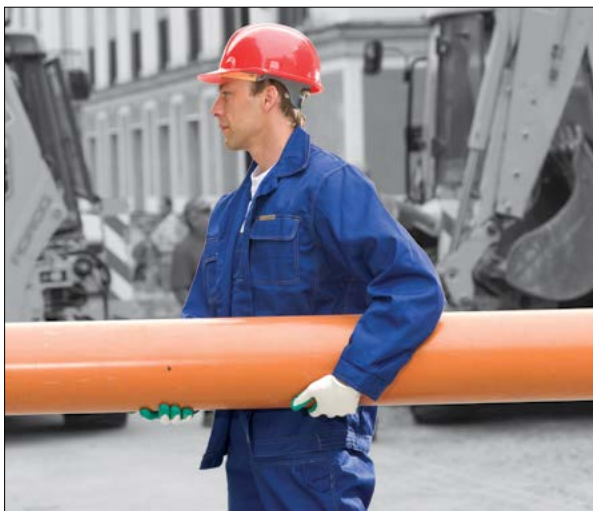
Dźwigaj ciężar, wykorzystując siłę nóg.
Trzymaj przenoszony przedmiot jak najbliżej tułowia.

Dobre praktyki

Jeśli musisz podnieść i przenieść długi przedmiot:

Podnoś go stopniowo. Dźwigaj ciężar, wykorzystując siłę nóg.

Przenosząc przedmiot, zachowaj wyprostowane plecy.

Dobre praktyki

Unikaj pochyle-
nia tułowia. Jest
to niebezpieczne
dla kręgosłupa.

**Jeśli przeniesienie długiego przedmiotu
wymaga pomocy innej osoby:**

Do przenoszenia dobierz kolegę w podobnym wieku i o podobnym wzroście. Pamiętajcie, aby zachować bezpieczny odstęp, co najmniej 0,75 m od siebie. Nie zapominaj o naramiennikach, jeśli przedmiot przenoszony jest na ramionach.

Dobre praktyki

Jeśli wspólnie z kolegą musicie przenieść taflę szkła:

Tafli szkła nie nosimy pod pachą, gdyż jest to bardzo niebezpieczne. Obaj niosący muszą mieć taflę szkła po tej samej stronie tułowia.

Do ręcznego transportu tafli szklanych wykorzystuj specjalne przyssawki.

Dobre praktyki

Krawężniki i płyty chodnikowe:

Do przenoszenia wykorzystuj chwytak.

Korzystaj z nakolanników ochronnych.

Dobre praktyki

Jeśli krawężnik lub płyta są bardzo ciężkie, przenoś je wspólnie z kolegą. Wykorzystując chwytaki, unikniecie niebezpiecznego pochylenia tułowia i zmniejszycie ryzyko urazu.

Dobre praktyki

- Ciężkie przedmioty podnoś „z kolan”, a nie „z krzyża”. Podnoszenie „z krzyża” angażuje mniej mięśni i trwa krócej, ale bardziej obciąża kręgosłup aniżeli podnoszenie „z kolan”.
- Odległość pomiędzy przenoszonym obiektem a Twoim ciałem powinna być jak najmniejsza.
- Ciężkie obiekty przenoś zawsze z wyprostowanym kręgosłupem.
- Podczas dźwigania ciężaru unikaj pochyleń na boki i skrętów tułowia.
- Podczas noszenia ciężarów staraj się, by obciążenie Twojego kręgosłupa było symetryczne i równomierne.
- Zachowaj szczególną ostrożność podczas operowania ciężkimi obiektami, zwłaszcza gdy znajdują się one powyżej Twojej głowy.
- Unikaj wykonywania pracy w długotrwałej i niewygodnej pozycji ciała.
- Wszystkie często wykonywane czynności wykonuj na wysokości łokcia. Unikaj pracy powyżej poziomu ramion i poniżej poziomu kolan.
- Jak najczęściej wykorzystuj transportowe urządzenia pomocnicze, takie jak palety, taczki, chwytaki.
- Przy manewrowaniu środkiem transportu unikaj wykonywania nagłych ruchów i szarpnięć – wtedy istnieje największe niebezpieczeństwo urazu.

PAMIĘTAJ!

Nigdy nie podnoś ciężarów, nie będąc pewnym, że można to wykonać bezpiecznie.

Dobra organizacja pracy

Zanim dźwigniesz:

- oceń masę obiektu,
- upewnij się co do możliwości samodzielnego podniesienia,
- w przypadku obiektów bardzo ciężkich lub nieporęcznych poproś o pomoc,
- upewnij się, że obiekt jest gotowy do podniesienia – np. czy został prawidłowo zabezpieczony,
- sprawdź, czy miejsce docelowe jest wolne od przeszkód,
- upewnij się, że droga transportu jest czysta – olej lub woda mogą spowodować poślizg,
- jeśli to możliwe, użyj mechanicznych urządzeń wspomagających transport ręczny.

Dlaczego warto zapobiegać dolegliwościom kręgosłupa?

Dolegliwości kręgosłupa są powodem nie tylko niezdolności do pracy oraz utraty dochodu przez pracownika, lecz także wysokich kosztów ponoszonych przez pracodawców i gospodarkę narodową.

Koszty pracownika:

- pogorszenie stanu zdrowia, mniejsza wydajność i gorsza jakość pracy,
- możliwość utraty pracy, zagrożenie bytu materialnego pracownika i jego rodziny,
- cierpienie – zmniejsza radość życia,
- niepełnosprawność – stygmatyzacja i poczucie, że jest się obciążeniem dla pracodawcy, rodziny, społeczeństwa, izolacja społeczna.

Koszty pracodawcy:

- zmniejszenie wydajności i jakości pracy cierpiących pracowników,
- częstsze nieobecności pracowników w pracy,
- koszty zwolnień chorobowych, koszty szkolenia nowych pracowników,
- kłopoty organizacyjne – brak wykwalifikowanego personelu,
- koszty wypadków przy pracy, strata czasu – utrata zysków.

Koszty gospodarki narodowej (społeczne):

- koszty odszkodowań z tytułu wypadków przy pracy,
- koszty rent z tytułu niepełnosprawności i chorób zawodowych,
- utrata zdolnych do pracy i wykwalifikowanych członków społeczeństwa,
- niewykorzystanie ich potencjału, wiedzy, umiejętności zawodowych,
- tzw. przerwanie ciągłości społecznej, koszty readaptacji zawodowej osób niepełnosprawnych.

Dźwigaj z głową

Zdrowe i bezpieczne
miejsce pracy
DŹWIGAJ Z GŁOWĄ

Duży odsetek pracowników, w tym zatrudnionych na budowach, odczuwa dolegliwości mięśniowo-szkieletowe, dlatego wszystkie państwa europejskie, w tym Polska, zaangażowały się w dążenie do zminimalizowania tego czynnika ryzyka w ramach kampanii „Zdrowe i bezpieczne miejsce pracy. Dźwigaj z głową”. Na poziomie europejskim kampania jest koordynowana przez Europejską Agencję Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy (EU-OSHA), a jej krajową edycję prowadzi Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości na temat problemów dotyczących dolegliwości mięśniowo-szkieletowych w miejscu pracy, to główny cel kampanii, która skierowana jest do pracodawców i pracowników sektora prywatnego oraz publicznego, a także ich organizacji i specjalistów bhp, jak również do osób z działów HR i pracujących zdalnie.

W związku z kampanią zaplanowano wydarzenia oraz publikacje, które dotyczą wpływu pracy fizycznej na występowanie schorzeń mięśniowo-szkieletowych,

Dźwigaj z głową

ergonomii stanowisk pracy, profilaktyki schorzeń układu ruchu oraz rehabilitacji i powrotu do pracy po przebytych schorzeniach.

W promowaniu kampanii bierze udział także Państwowa Inspekcja Pracy, m.in. poprzez działania popularyzacyjne oraz propagowanie dobrych praktyk wśród pracodawców i pracowników. Więcej o kampanii na stronie www.ciop.pl w zakładce „Kampanie”.

**Zdrowe i bezpieczne
miejsce pracy**

**Na stronie Państwowej Inspekcji Pracy,
dostępne są przydatne materiały informacyjne
z zakresu prawa pracy, w tym bhp.**

Egzemplarz bezpłatny

Zeskanuj kod i odwiedź naszą stronę

www.pip.gov.pl